

Sygn. akt I C 745/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2013r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Izabela Baca

Protokolant: Katarzyna Sieczka

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2013r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa L. D.

przeciwko M. D.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego M. D. na rzecz powódki L. D. kwotę 11666zł 74gr (jedenaście tysięcy sześćset sześćdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2013r. do dnia zapłaty;

II. oddala dalej idące powództwo;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 563zł 87gr tytułem kosztów procesu;

IV. nakazuje uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Śródmieścia) tytułem opłaty od pozwu powódce kwotę 1916zł 75gr, zaś pozwanemu kwotę 583zł 25gr.

Sygn. akt I C 745/11

UZASADNIENIE

Powódka L. D. wniosła o zasądzenie od pozwanego M. D. kwoty 50000zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31.08.2011r. oraz z kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia z dnia 13.12.2009r. spadek po S. D. nabyli z dobrodziejstwem inwentarza: powódka jako córka oraz synowie zmarłej J. D. i M. D. w 1/3 części każde z nich. Powódka podała, iż uprzednio toczyło się już postępowanie o dział spadku po matce stron, jednak do działu spadku nie doszło z winy pozwanego, który wcześniej nie poinformował rodzeństwa, że garaż w dniu 9.11.2009r. kupił od matki za kwotę 10000zł, a mieszkanie o wartości 200000zł otrzymał w darowiźnie od niej w dniu 8.06.2009r. Powódka wskazała, że wartość tego lokalu podlega zaliczeniu do zachowku, przy czym spadek nie obejmował żadnych długów. Podała, że zachówek ustaliła przyjmując, iż wartość powyższego lokalu wynosi obecnie 300000zł.

Pozwany M. D. wniosł o oddalenie powództwa. Podniósł, że w sprawie o dział spadku, to powódka zeznała, że poza splotą 1/3 wartości garażu nie wnosi o podział innego majątku. Pozwany powołał się w tym zakresie na powagę rzeczy

osądzonej. Wskazał także, że powódka od lat 90 – tych nie podejmowała żadnej legalnej pracy zarobkowej oraz że złożyła fałszywe oświadczenie majątkowe w celu uzyskania zwolnienia od kosztów sądowych w niniejszym procesie.

W piśmie z dnia 28.02.2012r. pozwany podniósł, że za własne środki finansowe nabył lokal przy ul. (...) we W.. Zarzucił, że matka stron wspomagała finansowo powódkę, przekazując jej pieniądze na opłacenie mieszkania, kosztowności rodzinne oraz pokrywając opłatę z tytułu partycypacji w budowie lokalu mieszkalnego przy ul. (...), co wynika także ze spisu inwentarza dokonanego przez komornika. Pozwany stwierdził, że łączna wartość wszystkich darowizn przyjętych przez powódkę wyraża się kwotą 83000zł, natomiast wartość ewentualnego zachowku to kwota 35000zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17.07.2000r. Towarzystwo Budownictwa (...) Sp. z o.o. we W. zawarło ze S. D. jako partycypującym, umowę partycypacji nr 758/00/K., której celem była realizacja przez TBS (...) przy wykorzystaniu środków własnych, środków partycypującego, środków z Krajowego Funduszu Mieszkalnictwa lokalu mieszkalnego przy ul. (...) we W.. Matka stron zobowiązała się pokryć 25% nakładów inwestycyjnych na realizację mieszkania, przy przyjęciu, iż cena kalkulacyjna 1m² powierzchni lokalu wynosiła 2890zł. Zgodnie z §10 umowy w razie rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie partycypującego, w trakcie i po realizacji umowy TBS (...) miał zwrócić partycypującemu środki przez niego wpłacone do dnia rozwiązania umowy, w terminie 14 dni od daty podpisania umowy z następcą, który zgłosił się na miejsce partycypującego i dokonał wpłaty równowartości sumy podlegającej zwrotowi partycypującemu. Jako najemcę lokalu matka stron wskazała powódkę. W wykonaniu umowy wpłacono opłatę partycypacyjną w wysokości 25888zł 08gr.

Dowód: umowa partycypacji nr 758/00/K. z dnia 17.07.2000r. wraz z załącznikami – k. 48 akt tut. Sądu o sygnaturze I Ns 413/10,

pismo (...) Sp. z o.o. z dnia 23.06.2010r. – k. 91 akt tut. Sądu o sygnaturze I Ns 413/10.

Powódka w dniu 18.09.2000r. dokonała przelewu kwoty 4681zł 80gr na poczet kaucji z tytułu najmu ww lokalu oraz kwoty 18727zł 20gr na poczet opłaty partycypacyjnej na lokal przy ul. (...) we W.. Środki te przelała ze zlikwidowanych lokat, założonych na okres 1 miesiąca.

Dowód: polecenia przelewu z dnia 18.09.2000r. – k. 88,

stan sald na rachunku (...) na dzień 18.09.2000r. - k. 89.

Z rachunku L. D. prowadzonego przez (...) S.A. we W. przeksięgowano kwotę 18727zł 20gr.

Dowód: wyciąg z rachunku bankowego powódki z dnia 18.09.2000r. – k. 88.

W dniu 25.10.2000r. Towarzystwo Budownictwa (...) Sp. z o.o. we W. zawarło ze S. D. jako partycypującym, umowę partycypacji nr 895/00/O., której celem była realizacja przez TBS (...) przy wykorzystaniu środków własnych, środków partycypującego, środków z Krajowego Funduszu Mieszkalnictwa lokalu mieszkalnego przy ul. (...) we W. o powierzchni 35,97m². Matka stron zobowiązała się pokryć 28,5% nakładów inwestycyjnych na realizację mieszkania, przy przyjęciu, iż cena kalkulacyjna 1m² powierzchni lokalu wynosiła 2890zł. Zgodnie z §12 umowy w razie rozwiązania umowy z przyczyn leżących po stronie partycypującego, w trakcie i po realizacji umowy TBS (...) miał zwrócić partycypującemu środki przez niego wpłacone do dnia rozwiązania umowy, w terminie najpóźniej 62 dni od daty podpisania umowy z następcą, który zgłosił się na miejsce partycypującego i dokonał wpłaty równowartości sumy podlegającej zwrotowi partycypującemu. Jako najemcę lokalu matka stron wskazała J. D..

Na poczet opłaty partycypacyjnej wpłacono kwotę 27698zł 81gr.

Dowód: umowa partycypacji nr 895/00/O. z dnia 25.10.2000r. wraz z załącznikami – k. 46 akt tut. Sądu o sygnaturze I Ns 413/10,

pismo TBS (...)z dnia 10.06.2011r. - k. 50 akt Komornika przy tut. Sądzie A.K.- S.o sygn. Km 2060/10.

Opłaty partycypacyjne pochodziły z oszczędności spadkodawczyni, która darowała je powódce i synowi J. D., by zaspokoić potrzeby mieszkaniowe swoich dzieci.

Dowód: zeznania świadka D. W. - k. 185 - 186,

przesłuchanie pozwanego M. D. - k. 202 - 203.

Matka stron jako najemczyni nabyła w dniu 22.05.2002r. nieruchomość lokalową - lokal mieszkalny nr (...) przy ul. (...) we W.. Środki na zakup mieszkania przekazał matce pozwany. S. D. w rozmowie ze swoją sąsiadką J. Ś. (1) oświadczyła, że z uwagi na brak funduszy nie mogła sama wykupić lokalu, utrzymywała, że mieszkanie ma być dla pozwanego. Jednocześnie skarżyła się, że boi się syna.

Pozwany pokrył cenę zakupu lokalu ze swoich oszczędności, które zgromadził w czasie, gdy zatrudniony był w banku na stanowisku kasjera - konsultanta.

Dowód: zeznania świadka J. Ś. (1) - k. 93,

zeznania świadka A. T. (1) - k. 149,

zeznania świadka D. W. - k. 185 - 186,

przesłuchanie pozwanego M. D. - k. 202 - 203.

Na ten cel wydatkował on kwotę około 13000zł.

Dowód: przesłuchanie pozwanego M. D. - k. 202 - 203.

S. D., w okresach, kiedy potrzebowała gotówki, sprzedawała należącą do niej biżuterię.

Dowód: zeznania świadka J. Ś. (1) - k. 93.

W dniu 8.06.2009r. matka stron zawarła z pozwanym w formie aktu notarialnego umowę darowizny lokalu mieszkalnego nr (...), położonego we W. przy ul. (...), składającego się z dwóch pokoi, łazienki i przedpokoju, o powierzchni 45,73m², wraz z udziałem w wysokości (...) części we wspólnych częściach budynku i innych urządzeń oraz w prawie użytkowania wieczystego gruntu. Umowę zawarto przed notariuszem C. S., której spadkodawczyni oświadczyła, iż lokal daruje synowi, gdyż to on wydatkował środki na jego wykup i jemu to mieszkanie się należy.

Dowód: odpis zwykły księgi wieczystej (...)– k. 45,

umowa darowizny z dnia 08.06.2009r. (...)– k. 73-76 akt tut. Sądu o sygnaturze I Ns 413/10,

zeznania świadka C. S. - k. 91 - 92.

Wartość powyższego lokalu wynosiła w chwili zamknięcia rozprawy 219504zł (45,73m² x 4800zł). - okoliczność niesporna - k. 93, 203.

Po zawarciu umowy darowizny matka stron ponownie stawiała się u notariusza C. S.. Celem spotkania miało być sporządzenie testamentu, który zawierałby postanowienia o wydziedziczeniu rodzeństwa pozwanego.

Spadkodawczyni po zapoznaniu się z treścią testamentu, płacząc, oświadczyła, że go nie podpisze, bo dotyczy jej dzieci, których nie chce wydziedziczać.

Dowód: zeznania świadka C. S. - k. 91 - 92.

Spadkodawczyni pomagała finansowo powódce.

Dowód: zeznania świadka A. T. (1) - k. 149.

S. D. od czasu do czasu darowywała niewielkie kwoty swoim wnukom i dzieciom.

Dowód: zeznania świadka D. W. - k. 185 - 186.

Ze swojej biżuterii darowała powódce trzy złote pierścionki. - okoliczność przyznana przez powódkę.

W dniu 9.11.2009r. spadkodawczyni zawarła z pozwanym umowę sprzedaży garażu, położonego we W. przy ul. (...). Pozwany nabył garaż za kwotę 10000zł. Strony umowy oświadczyły w niej, iż przed podpisaniem umowy powyższa kwota została uiszczona na rzecz spadkodawczyni.

Dowód: odpis z księgi wieczystej (...) - k. 59 - 61 akt tut. Sądu o sygn. I Ns 413/10,

umowa sprzedaży z dnia 9.11.2009r. - k. 125 - 128 ww akt o sygn. I Ns 413/10.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 27.08.2010r, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 152/10, Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia stwierdził, że spadek po S. D., zmarłej dnia 13.12.2009r. we W., ostatnio zamieszkałej przy ul. (...), na podstawie ustawy nabyli z dobrodziejstwem inwentarza córka L. D., syn J. D. oraz syn M. D., po 1/3 części każdy z nich.

Dowód: postanowienie z dnia 27.08.2010r. – k. 5.

W dniu 28.09.2010r. L. D. złożyła do tut. Sądu wniosek o dział spadku po matce stron, wskazując, że w skład masy spadkowej wchodziło spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, którego wartość wynosiła 253000zł oraz garaż o wartości 40000zł. Na rozprawie dnia 29.07.2011r. oświadczyła ona, że wnosi o dział spadku obejmujący prawo własności garażu poprzez spłatę na jej rzecz 1/3 jego wartości, nie żąda podziału innego majątku. Prawomocnym postanowieniem z dnia 12.08.2011r, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 413/10, Sąd oddalił wniosek o dział spadku po S. D..

Dowód: wniosek o dział spadku z dnia 28.09.2010r. – k. 2 akt tut. Sądu o sygn. I Ns 413/10,

protokół rozprawy z dnia 29.07.2011r. – k. 113 - 115 ww akt,

postanowienie z dnia 12.08.2011r. – k. 119 ww akt.

Postanowieniem z dnia 10.11.2010r, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 152/10, Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia zlecił Komornikowi Sądowemu przy tut. Sądzie A. K.– S.dokonanie spisu inwentarza, wchodzącego w skład masy spadkowej po S. D.. W dniu 27.10.2011r. Komornik sporządził protokół spisu inwentarza, w którym wskazał, iż w skład majątku spadkowego wchodzi środki pieniężne w kwocie 53586zł 89gr z tytułu partycypacji w lokalu mieszkalnym przy ul. (...)we W.oraz przy ul. (...)we W.. Do stanu biernego spadku Komornik zaliczył zobowiązanie w kwocie 701zł 51gr na rzecz (...) S.A.w W.z tytułu kredytu gotówkowego oraz zobowiązanie na rzecz (...) S.A.we W.w kwocie 3060zł 44gr także z tytułu kredytu. Odpis protokołu doręczono powódce dnia 1.12.2011r.

Dowód: odpis postanowienia tut. Sądu z dnia 10.11.2010r. – akta Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia – Śródmieścia A. S. o sygn. Km 2060/10,

protokół z dnia 27.10.2011r. – k. 69 – 71 ww akt o sygn. Km 2060/10.

Pismem z dnia 22.08.2011r, przesłanym pozwanemu tego samego dnia, powódka L. D. wezwała pozwanego M. D. do zapłaty kwoty 50000zł tytułem należnego jej zachowku po zmarłej matce S. D. w terminie siedmiu dni od daty otrzymania wezwania.

Dowód: pismo z dnia 22.08.2011r. wraz z potwierdzeniem nadania – k. 6.

Pozwany dysponuje oszczędnościami na lokatach bankowych w kwocie 60000zł. Jest właścicielem garażu i darowanego mu przez spadkodawczynię lokalu mieszkalnego. Nie ma nikogo na swoim utrzymaniu.

Powódka ma na utrzymaniu 14-letniego syna E..

Dowód: przesłuchanie pozwanego M. D. - k. 202 - 203.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych, Sąd zważył, co następuje:

Powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się na dokumentach złożonych w niniejszej sprawie oraz znajdujących się w aktach o sygn. I Ns 413/10 oraz w aktach Komornika przy tut. Sądzie A.K.- S.o sygn. I Km 2060/10. Nadto Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków C. S., J. Ś. (2), A. T. (1) i D. W..

Świadkowie potwierdzili, iż to pozwany pokrył ze swoich środków cenę nabycia lokalu, który mu następnie został darowany. Jednak żaden z nich nie wskazywał, by spadkodawczyni przekazała córce całą biżuterię, co więcej świadek J. Ś. (1) stwierdziła, iż kiedy matka stron potrzebowała gotówki, to wówczas sprzedawała swoją biżuterię. Żaden świadek nie potwierdził i tej okoliczności, by matka stron zaciągała kredyty w celu wsparcia finansowego córki. Jedynie świadek A. T. (2) zeznała, że spadkodawczyni w rozmowie z nią stwierdziła, iż wspomaga finansowo córkę, nie potrafiła jednak wskazać, na czym dokładnie polegała ta pomoc. Natomiast świadek D. W. oświadczyła, że spadkodawczyni na pewno nie przekazywała dużych kwot swojej córce, czasem darowała coś wnukom, a czasem dzieciom.

Nie mogły stanowić podstawy ustaleń faktycznych zeznania świadka M. C., gdyż w istocie nie miała ona informacji co do faktów istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Świadek zeznała jedynie, iż spadkodawczyni obawiała się syna oraz, iż utrzymywała ona kontakt ze wszystkimi dziećmi. Natomiast świadek ta nie miała wiedzy na temat środków przekazanych na wykup mieszkania przez spadkodawczynię oraz o pomocy finansowej udzielonej przez matkę stron powódce.

Natomiast jedynie częściowo Sąd uznał za wiarygodne przesłuchanie pozwanego, a to w tej części, w jakiej przesłuchanie to znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Żaden ze świadków nie wskazywał, by spadkodawczyni wspomagała finansowo powódkę w sposób, w jaki opisywał to pozwany, który twierdził, iż matka stron zaciągała kredyty bankowe, by wspomóc córkę, oraz regularnie przekazywała jej określone kwoty pieniężne. Zresztą pozwany nie potrafił wskazać, w jakich bankach i w jakiej wysokości kredyty zaciągnęła w tym celu spadkodawczyni. Nie był także w stanie podać, jakie kwoty matka stron przekazała córce, ani nie potrafił wymienić biżuterii, jaka miała być darowana powódce. Na rozprawie dnia 6.02.2012r. pozwany został przy tym pouczony o treści art. 6 kc i art. 232 kpc.

Z uwagi na niestawiennictwo powódki na rozprawie dnia 23.01.2013r. Sąd pominął dowód z jej przesłuchania.

Zgodnie z przepisem art. 991 kc powódce jako córce spadkodawczyni przysługuje zachówek w wysokości połowy wartości udziału spadkowego, który by jej przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, tj. 1/6 udziału w spadku. Do dziedziczenia z ustawy powołani są bowiem powódka, pozwany oraz J. D. w 1/3 części każde z nich.

Jak ustalono wniosek o dział spadku został prawomocnym postanowieniem tut. Sądu z dnia 12.08.2011r. oddalony, co oznacza, iż Sąd przyjął, iż w skład spadku nie wchodzi aktywa podlegające podziałowi. Uznał zatem, iż spadek nie obejmuje wierzytelności z tytułu opłat partycypacyjnych, przy czym wierzytelności z tego tytułu objęto spisem inwentarza. W niniejszej sprawie Sąd uznał zatem, iż w skład spadku po S. D. ww wierzytelności nie wchodziły. Jednak jak wynika z zeznań świadka D. W., spadkodawczyni uczyniła darowizny na rzecz tak córki, jak i syna J. D., które obejmowały środki finansowe wydatkowane na opłaty partycypacyjne. Podpisując umowy partycypacyjne, spadkodawczyni zamierzała pomóc swoim dzieciom w zaspokojeniu ich potrzeb mieszkaniowych i wpłatę ww kwot traktowała jako darowiznę na ich rzecz. Okoliczność, iż wpłata opłaty partycypacyjnej nastąpiła z rachunku bankowego powódki nie wyklucza tego, iż były to środki uprzednio darowane jej przez spadkodawczynię. Zauważyć należy, iż wskazane kwoty przelano po likwidacji 1 - miesięcznych lokat. Z zeznań D. W. wynika przy tym, iż powódka pomoc finansową otrzymała od matki.

W niniejszej sprawie spadkodawczyni w dniu 8.06.2009r. zawarła z pozwanym umowę darowizny lokalu mieszkalnego nr (...), położonego we W. przy ul. (...), a w chwili jej śmierci spadek nie obejmował już żadnych aktywów. Ustalając jednak substrat zachowku należało uwzględnić darowizny dokonane przez matkę stron na rzecz jej spadkobierców, przy czym w przypadku darowizn uczynionych na rzecz spadkobierców bez znaczenia jest, czy zostały one dokonane na więcej niż 10 lat, licząc wstecz od otwarcia spadku (a contrario art. 994§1 kc).

Ustalając wysokość zachowku Sąd miał na względzie przepisy art. 991kc i nast. oraz art. 922kc. Przy ustalaniu wysokości zachowku należy ustalić czystą wartość spadku. W chwili śmierci S. D. spadek po niej nie obejmował jednak żadnych aktywów, jednak przy obliczaniu zachowku należnego powódce Sąd wziął pod uwagę wartość darowanego pozwanemu lokalu mieszkalnego, która ostatecznie między stronami była niesporna i wynosiła 219504zł, wartość darowizn obejmujących wspomniane opłaty partycypacyjne oraz wartość biżuterii darowanej powódce przez matkę. Obliczenie zachowku nastąpiło na podstawie wartości ww darowizn według cen z daty orzekania o tym roszczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4.07.2012r, I CSK 599/11, Lex nr 1218157).

Podstawą zawarcia przez matkę stron umów partycypacyjnych był wówczas obowiązujący art. 29 ustawy z dnia 26.10.1995r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, który stanowił, że pracodawca, działając w celu uzyskania mieszkań dla swoich pracowników, a także inne osoby, mające interes w uzyskaniu mieszkań przez wskazane przez nie osoby trzecie, mogą zawierać z towarzystwem umowy w sprawie partycypacji w kosztach budowy lokalu. Umowy te określały przy tym zasady zwrotu opłaty partycypacyjnej. W ocenie Sądu to te umowy powinny obecnie stanowić podstawę ustalenia wartości darowizn poczynionych przez spadkodawczynię. W chwili zawierania powyższych umów nie obowiązywał bowiem art. 29 a powołanej ustawy. Nawet jednak przy przyjęciu odmiennego stanowiska, zauważyć należy, iż to na pozwanym w świetle art. 6 kc spoczywał ciężar wykazania, iż wysokość podlegającej zwrotowi opłaty partycypacyjnej byłaby wyższa niż kwota przyjęta do rozliczenia przez Sąd. Umowy partycypacyjne przewidywały zaś zwrot opłat partycypacyjnych w wysokości wpłaconej przez partycypanta i taką też wartość przyjął Komornik w dokonanych spisie inwentarza. Natomiast Sąd orzekający w niniejszej sprawie uwzględnił tę samą kwotę, jednak nie jako wierzytelność spadkową, ale jako darowizny dokonane przez matkę stron, podlegające uwzględnieniu przy obliczaniu zachowku. Obejmują one łącznie kwotę 53586zł 89gr, tj. 25888zł 08gr na rzecz powódki oraz 27698zł 81gr na rzecz J. D.. Dodatkowo zauważyć należy, iż skoro pozwany utrzymywał, iż wartość lokalu zajmowanego przez powódkę wyraża się kwotą 90000zł, to opłata partycypacyjna wynosiłaby 22500zł (25% z 90000zł).

Nadto powódka przyznała, iż otrzymała od matki 3 złote pierścionki, które nie są już w jej posiadaniu, wskazując, iż wartość ich wynosiła 1000zł. Pozwany podniósł, że matka darowała powódce biżuterię o wartości znacznie przekraczającej wskazaną przez powódkę kwotę 1000zł. Przesłuchani w sprawie świadkowie nie potwierdzili jednak, by w istocie darowizny te miały miejsce, co więcej świadek J. Ś. (1) zeznała, że S. D., w okresach, kiedy potrzebowała gotówki, sprzedawała należącą do niej biżuterię. To na pozwanym w świetle art. 6 kc spoczywał ciężar wykazania, iż matka stron uczyniła na rzecz powódki darowizny w wysokości przez niego wskazanej, a okoliczności tych pozwany w toku procesu nie udowodnił. W tych okolicznościach Sąd do ustalenia wysokości zachowku przyjął przyznaną

przez powódkę darowiznę jedynie 3 złotych pierścionków i mając na względzie art. 322kpc uznał, że w świetle zasad doświadczenia życiowego wartość tej biżuterii obejmuje kwotę 1000zł, przyznaną przez powódkę. Sąd uznał nadto, iż skoro matka powódki znalazła się w takiej sytuacji finansowej, iż zbywała należącą do niej biżuterię, darowizna 3 złotych pierścionków nie była dla niej drobną darowizną w rozumieniu art. 994§1 kc.

Powódka podniosła, iż do masy spadkowej winna zostać zaliczona także kwota 10000zł, którą pozwany uiszczył matce stron tytułem ceny nabycia garażu na miesiąc przed jej śmiercią. Jak wskazano Sąd rozpoznając wniosek o dział spadku przyjął, iż w skład spadku po S. D. nie wchodziły żadne aktywa. W żaden sposób nie wykazano przy tym, by od chwili otwarcia spadku do wydania postanowienia, którym oddalono wniosek o dział spadku, kwota 10000zł została wydatkowana przez spadkobierców lub osoby trzecie. Powódka nie wykazała, by w chwili śmierci matka stron dysponowała ww kwotą, a ciężar udowodnienia tej okoliczności spoczywał na powódce (art. 6 kc).

Sąd dla potrzeb ustalenia wysokości zachowku przyjął więc wartość darowizn w łącznej kwocie 274090zł 89gr (219504zł + 53586zł 89gr + 1000zł). Ustalił przy tym na podstawie spisu inwentarza, iż długi spadkowych obejmowały kwotę 3761zł 95gr (3060zł 44gr + 701zł 51gr). Wartość darowizn po odliczeniu długów spadkowych wynosiła zatem 270328zł 94gr, a zachówek należny powódce wyrażałby się kwotą 45054zł 82gr. Należność ta powinna jednak zostać pomniejszona o dokonane na rzecz powódki darowizny w kwocie 26888zł 08g (25888zł 08gr + 1000zł), co daje kwotę 18166zł 74gr.

Zdaniem Sądu zasady słuszności wymagają jednak uwzględnienia przy ustalaniu wysokości zachowku należnego powódce od pozwanego tej okoliczności, iż to pozwany przyczynił się do nabycia lokalu mieszkalnego, który następnie został mu darowany. Należność z tego tytułu nie należy jednak do długów spadkowych. Pozwany nie zawarł bowiem z matką umowy pożyczki odnośnie tej kwoty. W istocie wsparł on finansowo matkę, mając na względzie, iż ta w przyszłości daruje mu nabytą nieruchomość. Wprawdzie nieruchomość ta nie została nabyta za cenę wolnorynkową, jednak to pozwany umożliwił spadkodawczyni jej zakup. Sąd uwzględnił tę okoliczność, obniżając na podstawie art. 5 kc należny powódce zachówek o połowę wydatkowanej przez pozwanego kwoty, tj. 6500zł, mając na względzie, iż do zachowku uprawniony jest także brat stron - J. D..

Sąd ustalił zatem wysokość należnego powódce zachowku na kwotę 11666zł 74gr (18166zł 74gr - 6500zł)

Podkreślić przy tym należy, iż w ocenie Sądu, w sprawie nie zachodzą okoliczności pozwalające na oddalenie w całości powództwa na tej podstawie, iż powódka żądając należnego jej zachowku nadużywa przysługującego jej prawa. Prawa osoby uprawnionej do zachowku służą urzeczywistnieniu obowiązków moralnych, jakie spadkodawca ma wobec swoich najbliższych i ocena, czy żądanie zapłaty sumy należnej z tytułu zachowku nie stanowi nadużycia prawa (art. 5kc) nie powinna pomijać tej okoliczności. W świetle obowiązujących uregulowań prawnych nikt nie może na wypadek śmierci rozporządzać swoim majątkiem zupełnie dobrowolnie, z pominięciem swoich najbliższych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7.04.2004r, IV CK 215/03, LEX nr 152889). W niniejszej sprawie istotne jest, iż wydatkując na zakup lokalu kwotę 13000zł, pozwany w wyniku później dokonanej darowizny stał się właścicielem lokalu o wartości obecnie 219504zł. A zatem w ocenie Sądu okoliczność ta nie może z uwagi na zasady współżycia społecznego stanowić podstawy oddalenia powództwa w całości. Zauważyć należy, iż wbrew twierdzeniu pozwanego spadkodawczyni nie zamierzała wydziedziczyć powódki.

Mając powyższe na względzie na podstawie art. 991§1kc Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem zachowku kwotę 11666zł 74gr.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut pozwanego, iż powódka w sprawie o dział spadku oświadczyła, że nie wnosi o dział pozostałych składników majątkowych poza kwotą obejmującą 1/3 wartości garażu. Niniejsza sprawa nie dotyczy bowiem działu spadku, lecz roszczenia o zachówek, a z oświadczenia powódki złożonego w sprawie o dział spadku nie wynika, by zrzekła się ona tegoż roszczenia.

Termin płatności roszczenia o zachówek określany jest z chwilą ustalenia przez sąd jego wysokości według cen z chwili orzekania o nim i dopiero z tą datą możliwe jest naliczenie odsetek za opóźnienie w jego zapłacie (por. wyrok

Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 2.03.2012r, I ACa 110/12, LEX nr 1129357). Wyrok wydano dnia 6.02.2013r, odsetki za opóźnienie należą się zatem powódce od tego dnia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd.1 kpc. Powódka poniosła koszty procesu w wysokości 2417zł, obejmujące 2400zł wynagrodzenia pełnomocnika procesowego i 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, wygrała zaś w 23,33% żądania pozwu. Powinna zatem zostać zwrócona jej kwota 563zł 87gr kosztów procesu.

Mając na względzie przepis art. 8 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 zd.1 kpc, Sąd nakazał uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Śródmieścia) powódce kwotę 1916zł 75gr (76,67% z 2500zł), a pozwanemu kwotę 583zł 25gr (23,33% z 2500zł).